

★ 1 Onderstreep de voegwoorden.

- 1 Kijk eerst goed, voordat je begint te strepen.
- 2 Terwijl de kinderen aan het werk zijn, kijkt de juf een dictee na.
- 3 We gaan net zo lang door, totdat iedereen het snapt.
- 4 Zolang het nog warm genoeg is, gymmen we op het sportveld.
- 5 Ik at mijn appel, nadat ik hem onder de kraan had gewassen.
- 6 Voordat hij uit bed stapt, draait hij zich altijd eerst nog even om.

★ 2 Maak van de twee zinnen één zin.
Gebruik het voegwoord dat achter de zin staat.
Let op: de volgorde van de woorden verandert als je de twee zinnen 'samenvoegt'.

- 1 Mijn moeder smeert boterhammen.
Ik kleed me aan. (terwijl)

*Mijn moeder smeert boterhammen,
terwijl ik me aankleed.
Terwijl ik me aankleed, smeert
mijn moeder boterhammen.*

- 2 Zij controleert altijd of de deur op slot is. We gaan. (voordat)

*Zij controleert altijd of de deur op slot is, voordat we gaan.
Voordat we gaan, controleert zij altijd of de deur op slot is.*

- 3 Zij haast zich naar haar werk. Ik heb haar gedag gezegd. (nadat)

*Zij haast zich naar haar werk, nadat ik haar gedag heb gezegd.
Nadat ik haar gedag heb gezegd, haast zij zich naar haar werk.*

- 4 We spelen nog even op het plein. De school begint. (totdat)

*We spelen nog even op het plein, totdat de school begint.
Totdat de school begint, spelen we nog even op het plein.*

- 5 We werken aan de toets. Je kunt een speld horen vallen. (zolang)

*Zolang we aan de toets werken, kun je een speld horen vallen.
Je kunt een speld horen vallen, zolang we aan de toets werken.*

Dit ga je leren

Je leert hoe je van twee zinnen één zin maakt met een voegwoord.

Dit moet je weten

Je voegt twee zinnen samen met een voegwoord. Sommige voegwoorden vertellen in welke volgorde dingen gebeuren.

- De tuin was doorweekt, **nadat** het lang had geregend. (= na het moment dat)
- Soms zie je een regenboog, **terwijl** het regent. (= op hetzelfde moment)
- Je moet de tuin sproeien, **totdat** het gaat regenen. (= tot op het moment waarop)
- Breng de spullen naar binnen, **voordat** het gaat regenen. (= voor het moment dat)
- We moeten binnenblijven, **zolang** het regent. (= in de tijd dat)

- 1 Onderstreep **je** als het het onderwerp is in de zin.
- 1 Heb je wel eens gehoord van een windmolenpark?
 - 2 In ons land ben je vast wel eens windmolens tegengekomen.
 - 3 Wist je dat windmolens stroom opwekken?
 - 4 Om je huis lekker warm te maken is stroom nodig.
 - 5 Ben je voor of tegen windmolens bij jou in de buurt?
 - 6 Wat is je mening over windmolens?

- 2 Kijk naar de vetgedrukte woorden. Kruis aan of de regel wel of niet geldt.

	wel	niet
1 Heb je wel eens een dier gered?	☒	☐
2 Misschien wil je dat best wel eens doen.	☒	☐
3 Vang je een tijger waar op gejaagd wordt.	☒	☐
4 Of red je een bedreigde olifant uit Afrika.	☒	☐
5 Komt je heldendaad dan in de krant?	☐	☒
6 Loopt je hamster al in de vrije natuur?	☐	☒

- 3 Kijk naar de vetgedrukte woorden. Kleur het woord als de regel geldt.

Stichting Red alle dieren, klein of groot,

zoekt jonge mensen die willen helpen dieren redden.

We zijn op zoek naar durfals en helden. Voel jij je aangesproken?

- **■** je wel eens regenwormen uit een plas als het geregend heeft?
- **Open** je wel eens een raam voor een verdwaalde wesp?
- **Hoeft** je hond nooit om eten te vragen?
- **Voer** je de eendjes wel eens?
- **Huppelt** je konijn altijd door de tuin?
- **Bind** je nooit dieren aan een lijn?

Dan zijn we op zoek naar jou! **Meld** je snel aan!

Dit ga je leren

Je leert hoe je de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd schrijft als er **jij** of **je** als onderwerp achter staat.

Dit moet je weten

- Als na de persoonsvorm **jij** of **je** staat, schrijf je alleen de stam.
- Dit geldt alleen als je het onderwerp van de zin is.
- **je** is het onderwerp als je je kunt vervangen door **jij**.

Vind je (= jij) die tekening mooi?

De regel van de stam geldt niet als je **je** kunt vervangen door **jou(w)**.

Hij vindt je (= jouw) tekening mooi.

1 Onderstreep de werkwoorden.

- 1 Darren en Roy gaan bij opa logeren.
- 2 Hun oma is een tijdje geleden gestorven.
- 3 Sindsdien zijn ze nooit lang bij opa geweest.
- 4 Zal het weer gezellig worden?
- 5 Darren zou liever niet gaan.
- 6 Roy wil opa juist opvrolijken.

2 Omcirkel het onderwerp. Onderstreep het gezegde.

- 1 Opa is een beetje veranderd.
- 2 Hij wil wel graag iets koken.
- 3 Maar hij laat steeds dingen vallen.
- 4 'Willen jullie van de vloer eten?'
- 5 Of zullen we een frietje halen?'
- 6 De ingrediënten blijven op de keukenvloer liggen.

3 Onderstreep het gezegde. Omcirkel de persoonsvorm.

- 1 [Darren] Opa kan wel wat hulp gebruiken.
- 2 [Roy] We moeten iets leuks met hem gaan doen.
- 3 [Darren] Eerst gaan we maar eens schoonmaken.
- 4 [Roy] Mama moest je eens horen!
- 5 [Darren] Wil je haar alsjeblieft niets vertellen?
- 6 [Roy] Juist wel! Of wil jij soms elke dag voor opa zorgen?

Dit ga je leren
 Je leert wat het gezegde is.
 Je leert hoe je het gezegde vindt in een zin.

Dit moet je weten

- Alle werkwoorden in een zin vormen samen het gezegde.
- Een van de werkwoorden is de persoonsvorm.
- Bijna elke zin heeft een onderwerp en een gezegde.

voorbeeld
 Nanouck is in Groenland geboren.

1 Onderstreep de twee woorden van het samengestelde werkwoord.

- 1 nazeggen
- 2 leegdrinken
- 3 schoonvegen
- 4 neerleggen
- 5 aandoen
- 6 opzetten

Zeg mij maar na.
 Ik drink de blauwe beker leeg.
 Ik veeg de bruine tafel schoon.
 Ik leg de groene appel neer.
 Ik doe de oranje jas aan.
 En ik zet de rode muts op.

Dit ga je leren
 Je leert wat een **samengesteld werkwoord** is.

- Dit moet je weten
- Een **samengesteld werkwoord** bestaat uit twee woorden.
 - De twee woorden staan in een zin vaak niet naast elkaar en niet aan elkaar.
 - Beide woorden van het werkwoord horen bij het gezegde van de zin.

opendoen
 Ik **doe** de deur open.

2 Onderstreep het gezegde. **Let op:** soms staan er twee. Schrijf het hele werkwoord erachter.

- 1 Misha doet mee aan een hardloepwedstrijd.
- 2 Zijn vader moedigt hem aan langs de kant.
- 3 Daar komt hij voor de eerste keer langs.
- 4 Hij ademt rustig in en hij ademt rustig uit.
- 5 Zijn vader roept hem heel hard toe.
- 6 Maar Misha kijkt niet op en kijkt niet om.

hele werkwoord

meedoen
aanmoedigen
langskomen
inademen, uitademen
toeroepen
opkijken, omkijken

3 Schrijf het hele werkwoord achter de zin.

- 1 Noah speelt graag samen met Timo.
- 2 Hij nodigt hem uit bij hem thuis.
- 3 Na twee uur komen we aan.
- 4 Na het feest ruimen we samen op.
- 5 Annelie komt vrijdag laat thuis.
- 6 Ze slaapt zaterdagmorgen lekker uit.

hele werkwoord

samenspelen
uitnodigen
aankomen
opruimen
thuiskomen
uitslapen